

**Admonitio pia et necessaria, de synopsi orationis Ioannis
Iacobi Grynæi, professoris theologi Zvvingliani in Academia
Basiliensi : qua disputationi de coena Domini, Heidelbergae
Anno 1584. die 4. aprilis propositae, 15. eiusdem, finem
imposuit**

<https://hdl.handle.net/1874/423583>

ger 8

Admonitio

PIA ET NECESSARIA,

DE
SYNOPSIS ORA-
TIONIS IOANNIS IACOBI

GRYNÆI, PROFESSORIS THEO-
logi Zvvingliani in Academia
Basiliensi:

QVA DISPVTATIONI DE COENA
Domini, Heidelbergæ Anno 1584. die 4. Aprilis
proposita, 15. eiusdem, finem
imposuit.

A V T O R E

Iacobo Andreae D. Præposi-
to Tubingensi.

*vide Apologiam m. m. Henrici
m. m. q. u. ad m. m. h. m. m. 1585*

Matth. 23.

Vx vobis Scribæ & Pharisei hypocritæ, qui circuitis Mare & Aridem,
vt faciatis vnum profelytum, & cum fuerit factus, facitis eum filium
gehennæ, duplo magis, quàm vos estis.

T V B I N G Æ

Excudebat Georgius Gruppenbachius,

Anno 1584.

A d i o n i c i o

P I A E T N E C E S S A R I A

D E

S Y N O P S I O R A

T I O N I S I O A N N I S I A C O R N

C I N A E P O L I T I C O R I S T H E O

l o g i c a l i t a t i n A c t i o n e

l i t t e r a

Q U A D R I P L I C I T A T I O N I S C O E N A

l i t t e r a l i s p o e t i c a e t h i s t o r i c a

l i t t e r a l i s p o e t i c a e t h i s t o r i c a

l i t t e r a

A V T O R

J a c o b u s A n d r e a s P a p p e

l i t t e r a

M a r t i

l i t t e r a l i s p o e t i c a e t h i s t o r i c a

l i t t e r a l i s p o e t i c a e t h i s t o r i c a

T R I N G E

E r a s m u s C o m p a n i e

l i t t e r a

I.
ADMONITIO PIA

ET NECESSARIA, DE SYNO-
PSI ORATIONIS IOANNIS IACOBI

*Grynæi Zvuingliani Professoris Basiliensis, qua finem Dis-
putationi Heidelbergensi de Cœna DOMI-*

NI, imposuit:

Ad pium & Christianum

Lectorem,

POST QUAM CONFUTATIONEM *Synopsis oratio-*
Disputationis Grynæianæ de Cœna *nis Grynæi.*
DOMINI absolui, eodem die, quo ex-
empla ad mercatum Francofortensem
auchūtur, in Synopsin incidi orationis,
qua Ioannes Iacobus Grynæus, finem
Disputationi de Cœna habitæ, imposuit. In qua quum
non modò arroganter de victoria gloriatur, & absque
Senatus consulto Triumphum sibi ipsi decernat, sed
impudenter, turpiter, & flagitiosè quoque mentiatur,
committere non potui, quin etiam paucis de ea Chri-
stianum lectorem monerem.

Nam quod ad rem ipsam attinet, & doctrinæ vani- *Vanitas doctri-*
tatem, atque impietatem, quam in suis thesibus pro- *ne Grynæi de*
pugnandam suscepit, in Confutatione nostra eiusdem *Cœna Domini.*
Disputationis, copiosè dictum est. Ad quam suis locis
pium lectorem remitteamus.

Orationis verò huius publicationem, non modò *Causa adita*
auditorum iudicium publicè in fine Disputationis af- *Orationis Gry-*
fixum, sed etiam proprium conscientiæ testimonium, *naei.*

haud dubiè extorsit. Quum minimè ignoret, quàm turpiter se in illo congressu dederit.

*Grynei mala cō-
scientia in causa
Sacramētaria.
C. 4. fa. 2.* Quod adeo verum est, vt sub finem orationis suæ id dissimulare nō potuerit: in qua faretur, quòd in tot conflictibus, & tot telis in ipsum vnum contortis, sen-
serit tandem animum suum obtundi, & ipsum varie-
tate NONNIHIL DISTRAHI, nulla autem re alia, quàm
intemperie & importunitate, & sanctissimorum quo-
rundam Christi seruorum, Satyrica insectatione, per-
turbatum fuisse.

*Cause distra-
ctionis & per-
turbationis Gry-
nei in Disputa-
tione Heidel-
bergenfi.
A. 2. fa. 1.* Quæ autem huius distractionis & perturbationis causa fuerit, auditorum iudicium luculenter testatur publicum, ad quod toties in ipsius Disputationis decursu, prouocauit, in fine nostræ confutationi adiectum.

Quum igitur intelligeret, se neq; expectationi suorum, neque aduersariorum satisfecisse, sed cū suo Respondente turpiter cōfusum fuisse: rectè monet: sibi per oēm suam vitam, nullo alio tempore, D I V, M V L T V M, OPTIME Q V E præmeditata oratione, quàm hoc ipso, opus fuisse. Vt quòd sibi optimè conscius fuerit, quum nihil habuerit, præter humani cerebri figmēta & somnia, quæ veritati & simplicitati verborum Testamenti opponeret, A Q V O R V M SCRIPTO ET LITERA se recedere, in Thesis Heidelbergensis Disputationis, apertè testatur.

*Gryneus argu-
mentis vrgetur
ab aduersarijs.* Quòd verò centies eadem allata argumenta con- queritur, COLOR RHETORICVS est. Postquam enim argumenta producta cum suo Respondente confutare non posset, eadem ab opponentibus doctoribus, ad ipsius confusionem, vrgeri doluit.

Respondentia sunt magis Brunfelsij signum
qui scripsit Apologiam in hunc puberum cum d. l. m. a. 1585

Suæ

Suæ autem opinionis homines, superioribus an-
 nis, se suppliciter audiri petentes, non ad horam audi-
 tos, quòd cõqueritur Hypocrita insignis, Responden-
 tem suum audiat : qui, quum hæc eadem de cœna Do-
 MINI doctrina, in Academia Tubingensi, per inte-
 gram hebdomadam discutienda, à me proposita esset,
 non modò omnes omnium professionum doctores,
 & auditores, extranei inprimis prouocati, sed ipse, Re-
 spondens eius, per integrum diem, cum summo tædio
 & molestia reliquorum auditorum, omnibus, ante &
 pomeridianis horis, auditus est. Quo tempore patien-
 tiam meam (quod sine arrogantia dictum volo) mira-
 ti sunt omnes, quòd hominem ineptum & stultum,
 toto hoc tempore, sustinere potuerim. Qui coram to-
 to auditorio apertè confusus, quum nihil amplius ad-
 ferre, ad suæ opinionis assertionem, & nostrarum The-
 sium oppugnationem posset, erroris publicè conui-
 ctus, se ad suos Tigurinos scripturum, publicè testatus
 est, seque minimè cum illis sentire, si tam prophanam
 doctrinam profiterentur, quæ in nostris Thesisibus, &
 Disputatione publica, apertè damnata fuit.

Inprimis verò optimi quique, cum ex professori-
 bus, tum studiosis quoque, in stuporem conuersi sunt,
 quum illi, Patriarchæ erroris huius Zvinglij subsidi-
 um objicerem, & ex hoc ipsius libello, Tiguri in quar-
 ta forma impresso, verba recitarem, in quibus Zving-
 glius fatetur, se interpretationem (in suis scriptis
 comprehensam) verborum Testamenti Christi, in
 somnio A SPIRITU didicisse, QUI A TER AN
 ALBUS FVERIT: non meminert: Deo autem gra-
 tias agere pro reuelatione facta. Egregius sanè Prophe-
 tias agere pro reuelatione facta.

“
 “
 “
 Zvingliani sus-
 ficienter auditi
 sunt.

Disputatio D.
 Iacobi Andrea
 de cœna Domini
 & persona Chri-
 sti Tubinga an-
 no 1582. die 18.
 Iunij habita.

Respondens Gry-
 næi. *Fuerunt magis
 B. um bry lig
 ring darty plun
 in d. de pythologia
 Brunelini*

Zvinglius in-
 terpretationem
 suam Verb. Test.
 Christi, ab atro
 spiritu, in som-
 nio didicit.

Spiritus
 Zvinglia-
 norum.

ta, & egregia reuelatio per spiritum facta, cuius gratia
A SCRIPTO VERBORVM Testamenti, scilicet, recedendum, & ad opinionem Zvvinglij, pio homini accedendum sit, quem demonstraui, NON ALBVM, sed ATRVM spiritum, hoc est, ipsum Diabolum fuisse.

*Disputatio de
Cæna Domini
& Persona Christi,
per D. Iacobum Andrea
Anno 1580.
Vvittemberga
proposita.*

Idem anno octuagesimo, Vvittembergæ quoque factum, vbi in quartum diem Disputatio extracta est, & omnium professionum Doctores, Magistri, Studiosi, Pastores, & illi inprimis prouocati sunt, qui Calvinistarum opinionem amplexi erant. In qua viri egregiè docti, cum viderent, opinionem doctrinæ Calvinistarum nullo solido veritatis fundamento niti, in amplissimo confesso, & studiosorum frequentia summa, quam Lectorium capere non poterat, sed ad fenestras astantes, auditores, quamplurimi se præbebant, hætenus se in errore versatos, publicè fatebantur. Tribuere autem laudem veritati manifestatæ, pro qua Deo, & præsidi gratias egerunt.

*Publica renocatio
quorundam
in Disputatione
Vvittembergenfi.*

Simile Heidelbergæ quoque factum esse, non ignorat Grynæus, videlicet, ex auditoribus Disputationis, quosdam prius Gryneō, & opinioni ipsius addictos, post Disputationem testificatos, se, omnibus diebus vitæ suæ, impiæ doctrinæ Zvvinglianorum & Calvinistarum renunciare, in qua asserenda & propugnanda, Grynæus cum suo Respondente se tam turpiter dederit.

A. 2. fa. 2. ,, Qua fiducia ingenij & facundiæ ad hanc Disputationem accesserit, sibi optimè conscius est. *Qua verò spe*

spe sua, & ipse & patroni eius frustrati sint, euentus & *Fiducia ingenij*
 exitus Disputationis docuit. Et quàm non piæ & veræ & *facundia Gry*
 doctrine de Cœna Domini sementem fecerit, sed ziza- *nai.*
 niam in agro Domini seminauerit, ab ATRO SPIRI- *Ibidem.*
 TV Zuinglio suppeditatam, & confirmatam, in Con- *Zizania Grynai*
 futatione Disputationis eius prolixè demonstraui. Ex *in agro Domini.*
 quo etiam de fructu Disputationis huius facilè iudici- *Ibidem.*
 um fieri potest.

Quòd verò moderatam æquitatem passim in Dis- *" a. 3. fac. 1.*
 putatione sua, & in Synopsi huius orationis commen- *"*
 dat, vt qui neminem insectatus sit aut læserit: quàm fla- *"*
 gitiosè mètiatur, in Confutatione Disputationis ipsi- *Moderatio Gryn-*
 us ostendimus: vbi scorpionum ictus notati sunt, qui- *nai hypocritica.*
 bus synceros doctores, Lutherum imprimis, hæc vipe-
 ra venenatissima petijt.

Quàm autem non affecutus sit, quod sibi sui que *" Ibidem.*
 polliciti sunt, auditorum iudicium testatur à nobis bo- *" Grynai sua*
 na fide publicatū. Postquam enim, non modò pessima *" spe frustratus.*
 conscientia hanc causam agere, sed in eius propugna- *" Ibidem.*
 tione eum tam turpiter deficere viderunt auditores, *Grynai in de-*
 quos prius opinionis socios habuit, post Disputatio- *fensione cause*
 nem habitam, eandem detestari cœperunt. Quod cum *defecit.*
 verum esse sciat Hypocrita, quantam quæso impuden-
 tiam esse iudicabimus, qui ex parte sua de foelici suc-
 cessu Disputationis suæ tam confidenter gloriari au-
 det?

Vnde etiam factum est, contra ipsius & patrono- *Disputatione*
 rum suorum voluntatem, vt, quod Philippum Melan- *Grynai quidam*
 thonem dixisse scribit: Cuncta Dei opera per contraria *ab errore Zouin*
 fieri *gliano reuocati.*

A. 3. fa. 2. .. fieri, sic quoque per Disputationem Grynæianam ab errore Zvuingliano quosdam auditores reuocatos esse, ad quem stabiliendum & propugnandum, instituta fuit.

Ibidem. .. Quàm profanus eius quoque animus sit in asserenda religione, ex eo patet: quòd aduersarios suos, quos *Profanus animus Grynæi in Religione.* .. in hac controuersia habuit, & quos publicis scriptis, tãquam Martionitas, Eutychnianos, opinionis ipsius socij damnarunt, pro cõseruis habeat. Eos verò quicquã ad bonitatem causæ ipsorum, & euidentiam confirmãdam & illustrandam contulisse, iudicium auditorum publicum demonstrat.

Silentium Grynæi, & omnium hypocritarum. De sacro silentio, quo se in posterum vti velle haud obscure indicat, quid indicandum sit, in nostra Con-
Ibidem. .. futatione copiosè diximus. Est enim res Hypocritã non indigna, præcipuorum luminum Ecclesiæ, Lutheri & sociorũ eius authoritatem, scripto publico lædere, de eo autem propter sacrum silentium nemini respondere velle. Sed videamus, qua ratione decursum huius Disputationis suæ perstrinixerit. Quòd primum optima conscientia ad optimæ causæ iustam defensionem se accessisse gloriatur, vt SACRÆ VOCATIONI, & professioni minimè deesset, & voluntati illi Principis Ioannis Casimiri satisfaceret, prius ci cũ opinio-
I. .. nis suæ socijs conferendum fuisset, qui publico scripto contra D. Lucam Osiandrum Heidelbergæ haud ita pridem edito, clarissimum ac doctissimum virum, M. Balthasarum Bidenbach præpositum Sturgardianum, in Domino piè defunctum, Heidelbergæ (ad expurgandum fermentum Zvuinglianorum, per illustrissimum Electorem Ludouicum Palatinum euocatum) sine legitima

Grynæus mala conscientia hanc causam agit.

gitima vocatione versatum fuisse, accusarunt. Id si rectè ab illis scriptum est, quos propter sanctitatem & sapientiam, tantùm non adorat Hypocrita noster, qua igitur conscientia Grynæus ad hanc Ecclesiarum piè constitutarum deformationem accesserit, Hypocritæ nostro, suæque opinionis socijs, considerandum relinquo.

Grynæus sine legitima vocatione Heidelbergæ agit.

Qui non modò contra Testamentum optimi Electoris Ludouici, Imperatoris, adeoque summi Magistratus autoritate confirmatum, sed etiam contra trium Illustrissimorum Principum Contutorum iunioris Principis filij vnici relictæ voluntatem, penes quos NON MINVS quàm Illustrissimum Principem Ducem Ioannem Casimirum, VOCATIO LEGITIMA hæc erat, Heidelbergam se contulit, & infœlicissima sua Disputatione, Academiam cum Ecclesijs Palatinatus perturbauit. Vt nihil dicam, de re longè indignissima, & in Imperio vix audita, Filium vnicum Electoris optimi, proximum Regni hæredem relictum, lachrymis, & summis viribus renitentem, contra patris defuncti voluntatem vltimam, Testamento confirmatam, violenter ad impias Calvinistarum conciones audiendas pertrahi.

has electoris filij vnici relictæ voluntatem

Pal. Electoris filius, ad Calvinianas conciones audiendas, violenter pertractus. o medari

Potuisset ergo Grynæus in patria sua Academia potius subsistere, vbi se habere ait, quod agat, quàm SINE LEGITIMA VOCATIONE, ad Academiam Heidelbergensium perturbandam, vicariam operam præstare, si suæ conscientie consulere voluisset. Præsertim ad tribunal D.N. Iesu Christi vocatus: postquam Dominus ei opinionis suæ socios, tam horrenda desperationis exempla; ob oculos posuerit, quæ

Grynæus ἀνοσιβητικός.

B in

in Confutatione, ad refutandam vanitatem eius, recitauit.

*Gryneus impar
oneri ad defen-
dendum errore
Zvuinglianum.*

Vtinam verò diligenter prius apud animum suum expendisset, quod hoc loco, sed nimis serò fatetur, **ONVS VIRIEVS SVIS IMPAR, ET MVLTOMAIVS, QVAM PRÆVIDERAT,** sibi impositum esse. Sub quo bonitas causæ ipsum releuare nihil potuit, quum pessimam causam se tueri non ignoret, qui **A SCRIPTO** verborum Testamenti Christi aperte recedit, & interpretationem eorum auditoribus inculcat, quam Zvuinglius ab **A TRO** spiritu in somnio didicit. Ideoque iuxta illud Augustini dictum à se alligatum: **TVTIOR CONDITIO AVDIENTIS,**

Gryneus auditoris non praesidis partes sustinere debuisse.

” **QVAM DICENTIS FVISSET.**

Ibidem.

” Sed animi persuasio vanissima Hypocritam decerpit, quòd arbitraretur, **SE VNVM** (vt scribit) **HOSPITEM,** & **LIBRIS DESTITVTVM,** tela sustinuisse eorū, qui scriptis, librorum apparatu instructi, & ciues huius loci, & socia iungentes consilia, & Theologica arma, accedebant. Vnde maiorem se gloriam consecuturum sperabat, cum nihil aliud, quàm summam confusionem, si publico iudicio auditorum credimus, reportauerit.

Studium gloria in Gryneo Hypocrita.

11.

*A. 4. fac. 2.
Theses Grynei.*

” Deinde, quàm minimè verum sit, quòd theses suas perspicuè, verè, & citra aliorum odiosam insectationē scriptas proposuerit, Confutatio nostra suo loco docet. Et hypocrisim Opinatoris nostri manifestè prodit, quòd Methodum tabulæ prius æditæ se secutum esse testatur. Qui omnibus persuadere conatus fuerat, quasi sine scriptis & apparatu librorum, ad hanc Disputationem accesserit, quam prius diu multumque meditatam habebat, vt confideret, se **VNVM** aduersariorum ictus & tela facillè sustinere posse.

Disputatio Grynei Heidelbergen. è tabula prius publicata desumpta.

Et

III.

Hypocrisis Grynæi.

Quòd tertio loco gloriatur, se placidè ad argumèta respondisse, si qua hoc nomine laus illi debetur, nequaquam ei detraho, sed hypocrisis huius virulenti Opinatoris mihi non ignota est, qua non solùm mihi, sed vniuerso Theologico Collegio in Academia Tubingensi superioribus annis turpiter imposuit, donec honorem Doctoratus, vt vocant, à nobis emendicaret.

De dicto Thoma: Christus ubiq, totus sed non totum.

Quàm verò Scholasticorum & Thomisticorum afinorum dictum: Christus est vbique Totus, sed non TOTUM, Damascenus non confirmet, in Refutatione Orthodoxi Consensus, & Grynæi Disputationis, antè ostensum est. Etsi enim vocabulum (Totus) personam, & (TOTUM) naturas significat: non tamen vnā duntaxat naturam denotat. Nec TOTUM Christi, aliquid aliud, quàm Totum Christum significat, qui non Totus est (Christus) sine altera natura, vt maximè Λόγος ab æterno sine natura humana extiterit.

B. 1. fa. 1. Christus qua homo, quomodo ubiq, sit.

Sic, cùm dicit, Christum, qua homo est, vbique esse, sed κατ' ἄλλο καὶ ἄλλο, quid dicat, nescit. Si enim qua homo est, vbique esse dicitur, simpliciter κατ' ἄλλο, sed non duplicatum dicitur, quòd duplicatum ad totam personam refertur. Et si rectè intelligeret & interpretaretur, quod hîc scribit: quando humanitas Christi vbique est, non IN SEIPSA, sed IN ALIO, vt dixit Leo Romanus Episcopus, de vbiquitate nobiscum nō litigaret. Aliud enim est dicere: Diuinitas sola est vbique; & aliud: Humanitas in diuinitate est vbique, de quo aliâs plura.

Ibidem. Inconstantia

An nihil retractauerit, nihil quod dexterâ datum fuit, sinistra vnquam eripuerit, suo tempore, quos Anrago-

tagonistas habuit, docebunt. Sic quoque quàm facile
 aut difficile ei fuerit ad opposita argumenta responde-
 re, re ipsa expertus est. Neque sufficit nuda, caq; Zvuin-
 gliana recensio quorundam argumentorum.

Et non ignotum est Grynæo, Zvuinglium in ver-
 bo (EST) Occolampadium in vocabulo (CORPVS)
 Tropum collocasse. Quod etsi Hypocrita noster dam-
 nare non audet, tamen etiam asserere videri non vult,
 vsque adeò mala conscientia hanc causam agit. Inter-
 rim Tropum fingunt in contextu ex toto genere at-
 tributionis, ne errasse videantur, de quo plura alio lo-
 co. Sic, nomine Filij Dei ludere Zvinglianòs: Et patres
 quoad Sacramentalem manducationem, eodem mo-
 do nobiscum Christum manducasse: item de discrimi-
 ne Sacramentorum veteris & noui Testamenti: de
 Agno paschali & Manna: quòd verba Christi κατὰ τὸ
 ἔκτὸν accipienda, quòd in coena Domini manducare
 idem significet, quòd ore manducare: item quòd cor-
 pus Christi ore manducetur, idq; ex consensu totius
 eruditæ & præ antiquitatis: & infideles quoque non
 minùs quàm pios manducare, eiusmodi argumentis
 confirmarunt opposcentes Doctores, quæ auditoribus
 ita satisfecerunt, veritatem amantibus, vt abiecta Gry-
 næiana opinione, ad nostram confessionem piam ac-
 cesserint. De quibus omnibus, cùm in confessione no-
 stra copiosè actum sit, nolo hîc prolixior esse.

Quòd se vera & consentanea in sua Disputatio-
 ne dixisse gloriatur, quia non respexerit ad latissimas
 humanarum doctrinarum; seu potius opinionum SE-
 PTENTRIONES, sed ad cynosuram verbi Dei, quæ ne-
 quaquam fallat: non modò apertè falsum est, sed eti-

Zvinglianos
 incipit Tropi
 in vocabulis pu-
 dere.

B. 1. fa. 2.

IIII.

Doctrina Di-
 sputationis
 Grynæianæ
 Cynosura.

am cum istu scorpionis coniunctum est. Ecclesias enim septentrionales, Saxonicas notat Hypocrita, quæ Zvinglianam doctrinam semper detestatae sunt. Et manifestè fatetur Hypocrita in suis Theſibus, quòd à SCRIPTO verborum Testamenti recedat. Nec quidquam habet, quàm plauſtra opinionum & doctrinarum humanarum, sicut in Confutatione Disputationis docui.

De silentio suo quod dicit, se in Disputatione nunquam tacuisse, sciat, aliud esse non tacere, historias aut fabulas narrare, & aliud, ad argumenta appositè & solidè respondere. Vtrum ex his præstiterit Grynæus, auditorum publicum iudicium demonstrat.

B. 2. fa. 1.
Alia ratio præsentia Christi in Sacramentis veteris, quàm noui Testamenti.

De non ENTIS efficacite concessa, respondebunt, ad quos pertinet. Interim verum est, corporis Christi nunc aliam, quo ad præsentiam, rationem IN SACRAMENTIS NOV. TEST. esse, postquam ad dexteram virtutis Dei exaltatum est, quàm in Sacramentis veteris Testamenti, CVM NONDVM ESSET. Vbi ex parte nostra vniuersum chorum veterum scriptorum habemus, quod in Refut. Orthodoxi (scilicet) Zvinglianorum & Calvinianorum consensus, apertè demonstratum est.

Ibidem. „ Non modò autem pigere & pœnitere, sed pudere
Labor pudentis & pœnitendus Grynai. „ quoq; laboris oporteret Grynæum, quem huic Disputationi impendit, ex qua nihil aliud, quàm confusio-
 „ nem reportauit. Nisi fortè hoc illi laborem gratum faciat, quòd hoc ipso quidam à Zvinglianismo ad piam confessionem conuersi sunt.

Ibidem. „ Quòd misericordia moueatur super eos, qui clamorem cognitionis sibi sumant, & non introeant. Vt
 „ nam

nam in sinum suum se conuerteret, & sui ipsius misc- *Gryneus donis*
reatur, quem paucis his verbis luculenter descripsit. *Dei abutitur.*

Præsentiam corporis Christi IN PANE, quòd ait, *Præsentia cor-*
ne quidem vnico apice Doctores opposites confir- *poris Christi in*
mare potuisse, non mirandum est. Cùm enim id ex- *pane confirma-*
pressa verba Testamenti Christi doceant: HOC EST *tio qua.*

CORPVS MEVM: à quo SCRIPTO recedendum, & ali-
quid cogitandū doceant Zvingliani, quid mirū, si nul-
la confirmatio illis videatur? Sed plaris faciunt pij & fi-
deles, scriptum verborum Testamenti Christi, quàm
glossam ATRI SPIRITVS Zvingliani.

Nec oralis manducatio Nicolai Papæ aut Neote- *hic apparet pax*
ricorum suffragatorum autoritate nititur, sed verbo *hinc est totum*
Testamenti Christi, qui panem accipiendo non dixit, *Ibid.*
accipite & credite, sed accipite & manducate, hoc est *Oralis Man-*
corpus meum, &c. Et Scholiasies Iuris peruersam in- *ductionis*
telligentiam confessionis à Nicolao Papa, & Synodo *fundamentum.*
Berengario præscriptæ, reprehendit, non ipsam con- *Confessio*
fessionem piam damnat: in qua Compilatores Or- *Nicolai Papæ.*
thodoxi Consensus, crimen falsi commisisse, demon- *b.2.f.1.2.*
stratum est.

Nec quisquam ex nostris negauit, pronomen
(HOC) de pane intelligendum esse, sed postquam ver-
ba accesserunt, hoc est corpus meum, non amplius
pro simplici pane habendus est, sed quòd in mysterio
hoc ipsum sit, quòd verba testatoris sonant. Quod
etiam de calice & poculo dictum volumus, de quo in
Confutatione Disputationis Gryneianæ, plura.

De contumeliosis vocibus in Zvinglianos & Cal-
uinianos Doctores, durante Disputatione emissis, *V.*
quòd Hypocrita conqueritur, sciat, contumeliam non *B.2.f.2.*
esse, *De contume-*

lofts vocibus ,, esse, si falsi Doctores elogijs suis ornentur. Quibus ne-
in Zvinglia ,, que Prophetæ, neque Apostoli, neque Christus ipse
nos Doctores. pepercit: & frustra Nazianzeni sententia se consolatur,
 quæ ad peruersos Doctores nihil pertinet.

VI.

B. 3. fa. 2. ,, De lenitate sua erga interrogantes NIMIA, quod de-
Cõmendatio ,, clamitat Hypocrita, qua, iudicio sapientum, fortassis
lenitatis Gry- ,, peccare visus fuerit, mirum est si præ sanctitate NIMIA,
naiana. ,, ilia ei non rumpantur. Et quis quæso has Hypocritæ
 laudes sustinere, vel audire potuisset, quarum nullus
 neq; modus, neque finis est, quibus Grynæus seipsum,
 cum in Thesis ipsius, tum in Synopsi hac ornat.

Arrogans spiri- Et quæ est eruditio eorum, qui opposuerunt, eo
tus Grynæi. ,, minus illis opera Grynæi, ad syllogismos formandos
 ,, opus fuit, nisi in eo laudem ingenij venari, & aduersarij
 malitiosè detrahare maluisset. In quibus forman-
 dis, quanta sit Grynæi eruditio & dexteritas, vel ipso
 teste, mihi ignotum non est. Ac meritò multa patienter
 tulit, postquam vidit, se cum suo Respondente ineptum
 in hoc certamen cum aduersarijs descendisse.
Patientia cur ,, Ex quorum numero, quum vni conferendi locum non
Grynæo necessa- ,, concessisset, quàm frigida excusatione utitur Grynæus?
ria. ,,

D. Petrus Pati-
ens.

Is verò & nomine & re Patiens est, vir clarissimus &
 doctissimus D. Doctor Petrus Patiens, sub Ill. & Optimo
 Principe Palatino Ludouico Electore Superintendens
 Generalis, singulari pietate & animi humilitate,
 non illa Grynæiana hypocrisi, ab omnibus bonis & pijs
 commendatus.

Hunc prius è statione sua remouendum censue-
 runt, quàm institutum suum perficerent, ne ipforum
 impijs cõatibus, sua pietate, prudentia, & singulari do-
 ctrina resisteret. Hic argumentis instructus, non fer-
 monis

monis vehementia, sed grauitate sententiarum, Grynao molestus fuisset, si locus disputandi ei concessus fuisset. Sed deformati huic, eius praesentia minimè grata fuit: sperans, se apud reliquos facilius laudem victoriae reportaturum.

Longè verò gratissimus fuit alterius discessus, quem oculum Agminis nominat, Clarissimi viri, D. D. Timothei Kirchneri, Professoris Theologi primarij, qui Disputationi si interfuisset, pro dignitate Grynaum excepisset. Quem egregiè sibi, & comicè cauiffe ait. Sed quid interest quæso, postquam mandatum illi propositum est, cui salua & illasa conscientia satisfacere non potuit, vt prius discederet, quum collegis quoque ipsius, & alijs postea, vt à docendi munere abstineant, seridò mandatum sit. Qui & ipsi non sine maximis gemitibus & lachrymis auditorum suorum, locum mutare sunt coacti.

Et ea, per gratiam Dei, est causa nostræ bonitas, vt triariorum, hoc est veteranorum & exercitatorum Theologorum auxilio in hac Disputatione minimè opus fuerit. Sed Tyrones, quos tu eo loco habes, coram vniuerso auditorio omnibus te deridendum exponere potuissent, si modò omnes auditi fuissent. Quod vel vnus in Schola nostra educatus & institutus, non sine admiratione Ducis Ioannis Casimiri, tibi demonstrauit. Et non ignoras, quanta sit tua eruditio, mihi iam pridem constare. Cuius te ipsum toties admonere debebas, quoties examinis recordaris, quod tibi subeundum fuit, quum ad impetrandum DOCTORATUS honorem (cuius propter hypocriticam humilitatem tuam te nunc pudet) consensum in Religione

nobiscum vel simulabas, vel panem esse panem ignorabas. Vbi collegium nostrum tibi demonstravit, quantum AD CONFIRMANDA STUDIA TVA tibi adhuc deesset.

Sed ubi quæso hîc est Grynæi toties ab ipso commendata charitas, & Christiana lenitas? cuius loco Hypocrita sarcasmo Sathanico eos excipit, & ipsorum exilio gaudet & exultat: quem cogitare oportebat, EXILIVM ÆTERNVM A REGNO DEI, terreno magis durum, & intollerabile esse. Sed hæc de illis nunc sufficiant.

*Quomodo ad-
uersarij in Dis-
putatione Gry-
næi se gesserint.
B. 3. fa. 2.*

Nunc quoque videamus, quomodo nostros negotium suum egisse exponat: de quibus denuò pronata sua vanitate gloriatur, quòd ipsorum causæ (personarum) non parum contulerint: quum contrarium res ipsa docuerit.

I.

Ibidem.

Primùm conqueritur, quòd in prima velitatione ambigua, ubi planè nulla erat, sectantes, sub quouis lapide scorpionem quæsiuerint. Quàm verò id necessarium, & re ipsa sic deprehensum fuerit, in Confutatione Disputationis perspicuè demonstravi.

*Zvuingliani
sub quouis
verbo ferè
scorpionem
abscondunt.*

Nam quòd dicit: INTER PIOS, de institutione cœnæ Domini, de eiusdem præsentia, de veritate verborum institutionis, nullam controuersiam esse, verum est, si per pios, Ecclesiarum nostrarum confessores & doctores intelligat: sin verò de Zvuinglianis & Calvinianis sentit, quòd de his capitibus inter illos & nostros nulla controuersia sit, quanta hæc vanitate & impudentia dicuntur aut scribuntur? De quibus copiosè in Confutatione Disputationis Grynæianæ agitur.

In

In quibus etiam magna ex parte arx causæ collocata est. Si enim personam Christi totam & integram in cœna Domini retineamus: si veritas verborum Testamenti Christi asserta est: si de præsentia Christi vera constat, omnis controuersia sublata est.

“ In quibus
“ capitibus arx
“ controuersia
“ collocata sit.

Quòd etiam causam hanc non frigide egerunt disputatores nostri, eo nomine plus laudis, quam vituperij eis tribuendum est. Sic enim seruum Domini decet, vt maximè lenitatis erga dociles nunquam obliuiscatur, seueritatem ramen falsis & pertinacibus doctoribus declarare quoque oportet, quos tradidi Satanæ, inquit Apostolus, vt discant non maledicere,

1. Tim. 1.

Nullam ergo laudem sibi ipsi absterferunt, qui huic Hypocritæ, in errore pertinaci, se strenuè & seueriter opposuerunt. De seductoribus autem Apostolus Paulus scribit: quòd per *DVLCEs SERMONEs*, seu per blandiloquentiam & assentationem decipiant corda simplicium, in quo genere Hypocrita noster Grynæus egregium artificem se præstat, blandiloquentia & assentatione sua, vt omnes hypocritas nostri seculi facile superare videatur.

Rom. 16.

Ex sophisticis catapultis & machinis, tela & phalaricas plumbeas, quòd dicit ei acutas, & contortas: fabulas esse, auditoribus, opposcentes, Doctores Theologi, professores, satis demonstrarunt: dum nõ humanis in somnijs, sed scripto verborum Testamenti Christi insistebant, nec ad pilum ab illis recedebant. Hoc quisquis sequitur, nequaquam humana somnia sequi, dici potest.

B. 4. fa. 1.

Ceterùm quod ad ordinis rationem attinet, parum refert, vnde initium fiat, modò omnia quæ in controuersia sunt, accuratè discutiantur.

Admodum verò non modò utilis, sed etiam necessaria, est, quæ de manducatione indignorum proposita fuit quæstio, quid illi in usu cœnæ Domini accipiant. Primùm quidem, vt sciamus, institutionem eiusque veritatem, & integritatem Sacramenti, à dignitate nostra non pendere, sed à verbo & voluntate instituentis. Cùm igitur Disputationis initium fit à manducatione indignorum, substantia cœnæ Domini vnde pendat, docetur: & simul fraus Sacramentarium detegitur manifestissimè, qui nec dignis corpus Christi in terris adesse credunt, vt maximè docere videantur.

Vsus quæstionis de manducatione indignorum.

Necessaria admonitio de manducatione indignorum.

- 1.
- 2.

B. 4. fac. 2.

Iudiciū in cœna Domini quomodo desinendum. Ibidem.

Est igitur in illorum gratiam non instituta est cœna Domini, non tamen superuacanea est quæstio, cuius impij & securi homines diligenter admonendi sunt, qui cœna Domini vtentes, id absque pœnitentia & fide vera faciunt: vt intelligant, Christum, propter ipsorum impietatem, à sua ordinatione non recedere, sed profanatores corporis sui horribiliter punire, quod in usu cœnæ non solum ad vitam, sed etiam ad iudicium manducari potest. Quod iudicium non priuationis duntaxat respectu, sed etiam executione iustitiæ Dei definitur.

Quomodo autem Patres manducauerint corpus Christi: quomodo illorum conditio deterior quàm nostra in nouo Testamento: item, quomodo vis viuificandi à participatione corporis Christi seiungi possit: Item, quomodo Christus iudicium suum etiam erga eos exercere possit, qui non oraliter manducant, sed maius per hoc exercent: Item, quomodo oralis manducatio fiat, neque vllam contradictionem implicet, si dicatur: localiter non adesse: & corporaliter manducari.

• carit

cari: Item, neque poni transubstantiationem, si τὸ ἴδιον
 τὸν in verbis Testamenti Christi retineatur; in Confu-
 tatione Disputationis, & Refutatione Cacodoxi Cō-
 sensus, demonstratum est. Quæ omnia etiam per dis-
 putatores opposcentes ita Grynæo declarata sunt, vt
 nihil veri eis opponere potuerit.

Quas verò præterea calumnias recitat. 1. de restri-
 ctione appellationis Filij Dei: 2. de Agno Paschali, &
 Manna, ex numero Sacramentorum veteris Testamen-
 ti expungendis: De re Sacramenti circumcisionis:
 Item quòd patres non habuerint promissionem aut
 mandatum de carne Christi manducanda: Quòd
 non eandem nobiscum escam spiritualem ederint:
 quomodo circumcisio non sit ipsum foedus: cùm
 Disputationis auditor non fuerim, doctoribus oppo-
 nentibus commendo. Quid verò pius lector de illis
 statuere debeat, & quàm turpiter in his omnibus Hy-
 pocrita noster erret, in Disputationis eius Confutatio-
 ne demonstraui. Vbi etiam ostendi, regulam de Sacra-
 mentalibus locutionibus, quam Grynæus auream ap-
 pellauit, neque plumbeam, neque veram, sed planè nul-
 lius precij, neque in Scriptura fundatam, neque à pa-
 tribus acceptam, sed in cerebro Sacramentariorum
 natam esse. Inprimis verò demonstraui, quomodo ad
 Arrianismū fenestra aperiatur, si locutiones de Chri-
 sto, inter Tropicas & Figuratas, referantur. Cuius exem-
 pla Heidelbergæ superiorib. annis suppeditauit. Vnde
 quisquis est, non malè locutus est, Zvinglianos & Cal-
 uinianos tandem tropicum Christum facere, & Eccle-
 siæ obtrudere. Sic in dicto Pauli, Petra erat Christus,
 nequaquam Metonymiam, sed Metaphoram esse, re-

*Calumnia Gry-
 naiana.*

C. 1. fa. 2.

*Regula Grynæi
 de Sacramenta-
 libus locutioni-
 bus vanissima.*

*Per Caluina-
 nismum Grynæi
 ad Arrianismū
 fenestram ape-
 riri.*

Ibidem.

C. 2. fac. 1.

Etè dicitur. Est enim Christus vera petra, & non significat petram, sed spiritualis.

*Metonymia
in verbis Testa-
menti non est ad-
mittenda.*

Similiter in verbis Testamenti Christi: Hoc est corpus meum: nequaquam Metonymiam admittimus: sed Sacramentalem locutionem agnoscimus, qua cum externis Elementis res vniuntur in Mysterio. De quo plura in Confutatione Disputationis Grynæianæ, vbi demonstratum etiam est, Calvinistas non minus periculosè de Baptismo, quàm de Cœna Domini errare.

*Testimonia &
verba Caluini
et Beza, quo sine
producantur.*

Quòd Caluini & Bezae testimonia de Cœna Domini & Christi præsentia in Disputatione hac producerunt Theologi disputantes, eo ipso minimè restatum fecerunt, doctrinam, quam Grynæus cum suis socijs profitetur, veram & verbo Domini consentaneam esse: sed quòd Calvinus, priusquam Geneuensis Respublica in societatem Heluetiorum recepta est, longè aliter de cœna Domini locutus sit & scripserit, quàm postea factum est. Quin hoc quoque verè affirmare audeo, me sæpe à D. Brentio, piæ memoriæ, audiuisse, Calvinum, Anno 1540. cùm colloquium Hagonoense institutum esset, TOTVM NOSTRVM fuisse. Hinc ex eius primis scriptis notum est, in illis contineri, quæ cum posterioribus, adeoque cum Tygurinorum doctrina conciliari non possint. Ideoque Heluetij Geneuenses in suam tutelam recipere volebant, nisi inter ministros ab vtraque parte, in omnibus articulis Religionis, consensus fieret, qui postea typis excusus, in lucem prodijt. Præterea hanc quoque ob causam factum est, vt ostenderent, eos interdum nobiscum quidem ad decipiendos simplices loqui, sed nobiscum non sentire.

*Caluiniiani no-
biscum interdum
loquuntur.*

Quam-

Quamuis inter ipsos quoq; Zvinglianos & Cal- *Caluiniani &*
 uinianos non est firmus consensus, cum Zvingliani, *Zvingliani nō*
 Tygurini imprimis, in gratiam Zvinglij, suum (SIGNI- *per omnia con-*
 FICAT) pro (BST) introductum, non abijciant, quod *sentiunt de Cō-*
 Calvinus aperto scripto damnauit. Nequaquam igi- *na Domini.*
 tur honorarij p̄cones innocentiae & confessionis “
 Calvinianorum sunt Doctores nostri, quod quaedam “
 illorū dicta in Disputatione protulerint, sicut falsò hīc “
 Grynæus declamitat: Sin verò candidè, idem quod
 nos, sentiunt, credunt, & docent: cur nostros tanto- *Simulatio*
 pere insectantur, & horrendis h̄eresibus, propter *Zvinglianorū.*
 REALEM pr̄sentiam corporis Christi in cœna Do-
 mini, eos, contra propriæ conscientiae Testimonium,
 grauant?

Admodum verò friuolum est, quod magnum “ *C. 3. fact. & 2.*
 SANCTISSIMÆ SVÆ CAUSÆ argumentum esse di- *“Vana argu-*
 cit, quod toto tempore Disputationis durantis, ne- *“menta, causam*
 mo iniqua pr̄iudicia, ne extremo quidem digito, ex *“Zvingliano-*
 opponentibus attigerit, quibus tamen ab ea tentata *“rum esse san-*
 fuerit confessio fidei Illustris, Principis Friderici Ter- *“ctissimam.*
 tij, pro cuius confessionis defensione h̄ec Disputatio “
 suscepta sit. Non enim cum defuncto Principe, sed “
 cum Grynæo negotium disputantibus Doctoribus
 erat. Et quid opus erat plura afferre, cum ad ea nihil
 responsum sit, quæ proposita fuerunt, vt nihil dica-
 mus, qua ratione auditi sint, de quibus omnibus au-
 ditorium testatur.

Eiusdem valoris quoque est argumentum, ad pro- *De Arrianif-*
 bandam sanctitatem causæ Zvinglianorum Heidel- *mo.*
 bergensium, quod scribit Grynæus: neminem confes- “
 leratissimi Arrianismi vno verbulo inter disputandum

Ibidem. .. vnquam commemorasse. Doctrinam enim de coena Domini, ex verbis Testamenti Christi, & SCRIPTO, illi discutiendam sibi sumpserunt, quibus locus disputandi concessus est, à quo scripto recedendum esse, Grynaeus contendit. Quapropter non opus erat de Arrianismo disputare.

Ibidem. .. Quòd verò & Magistratus sui seueritatem in vindicando Arrianismo prædicat, nemini ignotum est; à quibus, & qua ratione excitati sint. Et zelus Zvingliatorum & Calvinianorum tantus est, vt etiam ab errore respiscentes, gladio feriendos esse consuluerint, ne fortè in priorem errorem relabantur. Et iam pridem poena mortis decreta est à Calvinistis, omnibus fanis Doctoribus, qui ipsorum errori sese constanter opponunt. Adeoque hoc vnum illis deest, vt, quod optant, nondum perficere valeant, quòd reliqui adhuc sunt pij Principes, qui illorum furoribus resistunt. Aliàs non minor rabies & crudelitas nobis à Calvinistis expectanda esset, quàm à Pontificijs experti sumus. Spiritus enim Calvinianorum mendax est & homicida.

Arriani Heidelbergæ ex Calvinianis facti. Neque verò tam facilè notam eluent, superioribus annis contractam, quòd Heidelbergæ Arriani ex ipsorum fraternitate prodierunt. Et nota est vox Adami Neuseri, Hypocritæ Grynaeo non dissimilis, qui à Calviniana hæresi in Arrianismum, & ex Arrianismo in Mahometismum delapsus, Constantinopoli in aula Turcici Imperatoris miserimè periit, hoc Epiphonemate addito: Qui vult, inquit, vitare Arrianismum, caueat Calvinismum. Cuius manus monstrari potest.

Et sicut ingens dissimilitudo est inter confessionem

nem Apostolicam, & Calvinianam doctrinam: sic dissimilis quoque ratio est, quòd ex illorum cœtu hæretici prodierint, & nostro tempore ex Calvinianis Arriani fiant. Erroribus enim & hæresibus nullam causam, vel occasionem Apostoli dederunt. Calvinianos autem suis, contra Maiestatem Christi, Disputationibus, non modò occasionem, sed causam dedisse, Polonia, Transsylvania, & Hungaria testis est, vbi magnò numero, occasione Disputationis de cœna Domini, ex sententia Calvinistarum, Arriani facti inveniuntur, qui prius omnes Calvinismum professi sunt.

Apertum verò mendacium est, quòd scribit: **NULLARVM ALIARVM Ecclesiarum Doctoribus,** maiore demonstratione spiritus, Arrianismum confutatum esse. Notum enim est omnibus, cum D. Georgius Maior, libellum de diuinitate **FILII DEI** æterna ædidisset, Scripturæ sacrę testimonijs, veteris & noui Testamenti confirmata, Arrianos nostri temporis ea omnia, verbis, & interpretationibus Caluini, Bezæ, Bullingeri, & reliquorum Calvinistarum elusisse: qui Sacramentarij Doctores, Rabinos secuti Iudæorum, hæc ipsa testimonia, sua interpretatione enecruarunt, & Arrianis prodiderunt. Vsq̄ ad eòd in nocentes sunt Calviniani, quibus hæc portenta hæreticarum illarum opinionum non possint tribui.

Quapropter vt hanc maculam à suis Ecclesijs abstergant, Maiestatem filij hominis, ad dextram virtutis & Maiestatis Dei collocati, oppugnare desinant. Inprimis verò à blasphema doctrina abstineant, quæ ex ore Dei maledictos, blasphemos, idololatrias, & damnatos pronunciat. qui in **HOMINE** Christo cõfidunt, & reli-

D

*“ Ex Caluinia
“ nis cur Ar-
riani fiant.*

*Arrianismus à
nostris solide &
constanter Con-
futatus.*

*Zwingliani
interpretatione
S. Scripturæ Iu-
daizant.*

*Quomodo ma-
culam Arria-
nismi abstergere
possint.*

*Blasphemia
Caluin. de ado-
ratione carnis
Christi.*

gioſa adoratione ad ipſum etiã ſuam inuocationẽ dirigit. Nemo .n. ſubitò fit peſſimus, ſed per gradus procedit Satan, vt tandem Chriſtum totũ nobis eripiat.

C. 3. ſa. 2.

Predicatio ſanctitatis ſuæ & ſuorum.

Quòd autem denuò de conuitijs & contentioſis VOCIBVS conqueritur Hypocrita, & iterum ſanctitatem ſuam prædicat, mirum eſt, ſi non cum Phariſæo Evangelico in templum aſcendat, & oret: Deus, gratias ago tibi, quòd non ſum ſicut cæteri homines, raptores, iniuſti, adulteri, velut etiam hic publicanus. Ieiuno bis in Sabbato, decimas do omnium quæ poſſideo. Conuitia, ſcilicet, ſunt, ſi paulò durius compellentur ſanctuli illi. Inprimis verò Hypocrita noſter, qui tanta eſt patientia, vt ne quidem vipereos ſibilos & morſus ſibi extimeſcendos prædicet.

C. 4. ſa. 1.

Ibidem. Gryneus peſſima & venenatiſſima vitæpera.

Id quàm verè de ſeipſo ſcripſerit, quæ ſequuntur eius verba docent: Parum in ſchola Chriſti profecit, qui, ſi audiat, id ſibi ab homine, temperantiæ & humilitatis Theologicæ laude non admodum celebri, vitio dari: QVOD POSTERIORIBVS CVRIS, quæ meliores eſſe conſueuerunt, locum dedit, id moleſtè fert. An verò hæc Hypocritæ verba, non dico ſibillum, ſed morſum viperinum continent? quibus perſonam perſtringit, quæ illi perfidiam obiecit, quòd à doctrina pia & ſyncera, prius ab ipſo in Academia Tubingeniſi publicè propugnata, & constantia, in ea ſoleni iuramẽto promiſſa, tam turpiter defecèrit: huic intemperantiam & ſuperbiam minimè Theologicam obijcit. Hæc ſcilicet reuerentia, & honor, & veneratio eſt, quam ſe præceptoribus, omnibus diebus vitæ ſuæ præſtiturum iuramento publicè promiſit. Sed vbi interim, quaſo, patientia Grynæiana, quam tantopere in ſuæ Diſputationis

nis commendatione prædicat? Mirum quòd illud Pe-
 tri ei in mentem non venerit: Christus afflictus est pro
 nobis, relinquens nobis exemplum, vt insequeremini
 vestigijs eius, qui cùm maledictis incessetur, NON RE-
 GESSIT MALEDICTA. Verùm, pie Lector, hïc noua
 Grammatica tibi discenda erit, videlicet, non esse con-
 uitia, si à tam leui & patienti Calviniano & Zvinglia-
 no spiritu prodeant.

An verò posteriores curæ in Hypocrita nostro
 meliores sint, quàm priores, Cõfutatõ Disputationis
 eius docet: seraphica sanè Theologia, & profectus ad
 mirandus in Theologia, quòd didicit: Panem esse pa-
 nem: Vinum esse vinum: quòd panis & vinum, nomen
 & appellationem corporis & sanguinis sortiãtur: quòd
 corpus & sanguinem Christi significant, Quis hæc sine
 singulari afflatu spiritus Zvinglij discere, aut docere
 possit? Quantum, quæso, Mysterium est Metonymia
 quæ in Grammatica docetur? Hæ sunt curæ postero-
 res, prioribus meliores: hic scilicet Doctoris Grynæi
 nostri profectus est in Theologia tantus, vt eum ho-
 noris & dignitatis, adeoque appellationis pigeat & pu-
 deat, quòd hæc ignorauerit, cùm Tubingæ Doctor
 Theologus proclamaretur.

Quæ omnia cùm sic se habeant, quis Hypocrite
 nostri confidentiam, superbiam, audaciam, & impu-
 dentiam non miraretur, qui de præclara victoria in Di-
 sputatione affecuta, tanta vanitate gloriari visus est, si-
 bi quæ denuò Triumphum decernit: Videtis, inquit,
 clarissimi auditores, Dei æterni prouidentia id nos
 OB-
 TINUISSE, quòd nobis in hac tota Disputatione cor-
 di fuit, vt videlicet, veritas piæ confessionis nostræ de

1. Pet. 2.

Profectus
 Grynæi in do-
 ctina de Cæna
 Domini.

Gloriatio
 vanissima, de
 victoria in
 Disputatio-
 ne consecuta.
 C. 4. fa. 1.

cœna Domini magis magisque confirmetur, & illustrior reddatur. Cùm constet, audita hac Disputatione ad confessionem doctrinæ Ecclesiarum nostrarum accessisse, qui prius partes Calvinianorum secuti sunt.

C. 4. fa. 2.

„ Postremo loco, ad iuuentutem studiosam suam
„ orationem conuertit Hypocrita, eamque primùm à
„ duabus quorundam ingeniorum quasi pestibus, vide-

D. 1. fa. 1.

Grynæo Lutheri
nomen formidabile.

„ licet à *δογματίζε*, & *προσωποληψία* dehortatur, ne in semel
concepta opinione pertinaciter perseuerent, aut vnus
adamati Magistri autoritate pendeant. Intelligit autem
Lutherum & doctrinam eius, quem tamen nominare non
audet, tanta vel nominis eius solùm auctoritas est. Et tacitè nos perstringit mendaciosissimo, quasi ab vnus Lutheri auctoritate pendeamus, eiusque opinionem semel conceptam pertinaciter tueamur: quod in ipsis Thesisibus haud obscure posuit, dum inter fundamenta doctrinæ nostræ de cœna Domini, Lutheri *ἀνὴρ ἐφ*, numerat.

Ab auctoritate
Lutheri non pendunt
auditores
nostri.

Quanta autem vanitate hæc à Grynæo scribantur, quæ in eius oratione ad iuuentutem studiosam instituta sequuntur, apertè docent: vbi iuuentutem ad amorem

„ rem VERITATIS ET PACIS hortatur, & omnium
„ ordinum atque ætatum hominibus, Iesu Christi Domini nostri, qui veritas & sapientia nostra est, exemplum, & illustre dictum Ignatij Martyris proponit:
„ *Ἐμοὶ ἀρχαῖα ὁ Χριστός, ἔ παρακῆσαι, πρόδηλῶ ὄλεθρῶ*, mihi venerandæ antiquitatis instar est Christus, CUI NON
„ DICTO OBTEMPERANTEM ESSE, manifestum exitium est. Hic quæso iuuentus gradum sistat, & diligenter expendat, vtra pars Christi & Ignatij exemplum atque doctrinam imitetur: ex quo manifestum fiet, an à
Lutheri

Lutheri autoritate pendeamus, vel opinionem eius quasi incertam, pertinaciter, propter illius amorem tueamur. Lutherus enim in omnibus suis didacticis & polemicis scriptis vsit, & inculcauit: huic dicto Christi: HOC EST CORPVS MEVM, &c. simplici fide adherendum & obtemperandum esse. Grynæus autem nobis id vitio dat, & hoc nomine nos accusat, quòd à SCRIPTO verborum Testamenti Christi non recedamus, quoniam ex eo Transubstantiatio sequatur. Cōtrà verò nos ad Zvinglij explicationem deducit, qui ex reuelatione in somnio per Spiritum facta (de quo non meminit, ATER AN ALBUS fuerit) (EST) per significat interpretatus est, vt sit sensus verborum Christi: Hoc significat corpus meum.

Collatio doctrinae & fundamentorum Lutheri & Zvinglij.

Hic non modò ad studiosam iuuentutem, verùm etiam ad omnes omnium ordinum & ætatum homines prouoco, & illorum iudicio liberrimo relinquo, vtràm sententiam aut doctrinam sequi velint: ita tamen vt sciant, nisi eam, quæ vera est, amplectantur, sed contrariam pertinaciter defendant, nullam partem in regno Dei se habituros. Hic te Grynæ cum tuæ opinionis socijs, ad tribunal Domini nostri Iesu Christi voco, cum tuo Zvinglio, Oecolampadio, Caluino, Beza, Petro Martyre, alijsque omnibus Calvinianis & Zvinglianis Doctoribus, vbi pro seductis animabus, & perturbatione Ecclesiarum & pacis publicæ facta, durissimam rationem es redditurus. Hic te non saluabit, scio, spiritus Zvinglij, de quo prius te constituere oportet, albus an ater fuerit.

Grynæus ad tribunal D. N. Iesu Christi vocatur.

Nos autem cum Luthero, Brentio, ipsorumque discipulis, qui minimè dubitamus, hunc spiritum Zvinglij

Lutherus, Brentius, cum suis discipulis & eorum auditoribus ad tribunal Christi constituti. glj, non album, sed atrum, adeoque ipsum Diabolum seductorem fuisse, magna *πληροφορία* spiritus, coram eodem tribunali, animo alacri & intrepido comparebimus, nostrosque auditores eidem sistere parati sumus, qui à SCRIPTO ET DICTO verborum Testamēti ipsius non recessimus, & ne ab eadem recedant auditores nostri, sub periculo æternæ vitæ amittendę, sedulo hortati sumus, captiuantes intellectam in obsequium Christi, cui laudem veritatis & omnipotentię in hoc Mysterio, SIMPLICITER credendo verbis eius, tribuant, qui efficere possit, quod SCRIPTVM Testamēti sonat, etiam si sensus & ratio humana non capiant. Cui non dicto obtemperantem esse, cum Martyre Ignatio manifestum exitium esse dicimus.

Grynæus coram tribunali Dei cōsistere non potest.

Hanc *πληροφορίαν* & fiduciam spiritus, scio, te Grynæe cum omnibus tuę Zvinglianę opinionis socijs, neque habere, neque in æternum habere posse. Quin te ipsum hæc tuę orationis pars vltima, coram tribunali Christi horribiliter accusabit, & damnabit, in qua, præter Ignatij verba, etiam Cypriani sententiam grauissimam profers: Non quid hic aut ille ante nos dixerit, attendendum, sed QUID DIXERIT IS, qui ante omnes. Is verò dixit: HOC EST CORPVS MEVM. Ab hoc scripto recedendum esse, iuuentutem TVRPIS- SIME ET SCLEBRATE doces.

Quis ergò dubitaret, iam iam te in foribus inferni stare, & ad tribunal Christi, pessima conscientia trepidare, propediem horribilem sententiam æterni supplicij auditurus, nisi exempla Eusebij & Augustini, quæ studiosæ iuuentuti commendas, ipse prior secutus, TETRVM illum errorem, ab ATRO spiritu profectum, abieceris.

Nec

Nec te Philippi Melanthonis exemplo console-
 ris, quem, lecto Oecolampadij Dialogo de Eucharistia,
 doctrine vestre locum dedisse, & in ea cōstanter pacem
 cum vestris Doctoribus, vsque ad extremum vitæ spi-
 ritum, sanctè coluisse, scribis: cuius nomen libenter ab
 erroris huius communione vindicasset. Is si senten-
 tiam suam piam mutauit, qua se millies mori velle scri-
 psit, quàm dicere, quod illi dicunt: Corpus Christi non
 nisi in vno loco simul & semel esse posse, & verbis, &
 DICTO Christi simplici fide adherendum, cum Luthe-
 ro piè monuit: vicem hominis de Ecclesia & re litera-
 ria aliàs optimè meriti, dolemus, qui nunc ad tribunal
 Christi constitutus, expertus est, spiritus Zvuinglij,
 ATER AN ALBVS FVERIT, & vtra pars Filio Dei
 probetur.

Nos sanè minimè illud Augustini ignoramus: Ni-
 mis peruersè seipsos amare, & ideò alios errare vo-
 lunt, vt errores ipsorum lateant. Certi autem sumus,
 nos minimè errare posse, neque alios seducere, si sim-
 plici fide perspicuis verbis Christi adhæreamus, & ab
 illorum SCRIPTONE pilum recedamus.

Sarcasmm autem Diabolicum in te vindicabit *"D. 2. fa. 2c*
 Dominus Iesus, qui nos Dionysio Tyranno, & audito-
 res nostros parasitis eius sceleratè comparas, vipera ve-
 nenatissima, quos saliuam ipsius lingere, & nectaris ha-
 bere loco, necesse erat. Nos enim auditoribus nostris,
 non saliuam nostram, sed SCRIPTVM verborum Te-
 stamenti Christi proponimus, simplici fide honoran-
 dum. Hoc tu, os blasphemū, saliuæ Tyranni Dionysij
 comparans, scias te iudicem habiturum, qui vicissim
 tibi quoque non parceret.

Tutif-

27 1670

Tutissimum autem fuerit, reuocare pedem, ne-
que ulterius progredi, ne fortè iudicium Dei te subito
opprimat, vt exemplo Doctoris Ioannis Stöffelij, Tho-
mæ Pistoris, & Iacobi Glarij, quorum exempla tibi in
Confutatione Disputationis ob oculos posui, in hor-
ribilem desperationem ruens, nullam amplius conso-
lationem admittere possis.

Dominus noster Iesus Christus, Illust. Principem,
Ducem Ioannem Casimirum, à te, tuæque impietatis
socijs, pessimis in religione hominibus, liberet: & ocu-
los ei aperiat, vt videre possit, in quantum periculum,
adeoque æternum exitium, seipsum, & animarum mul-
ta millia præcipitet, si eos porrò audiat, & eis obtem-
peret. Quod ne fiat, Deum Patrem Domini nostri Iesu

Christi ardentibus precibus inuocamus: quibus,
vnà cum Spiritu sancto, sit laus, honor,
& imperium, in omne æ-
uum, Amen.